

STAREJŠE VRSTE IN SORTE SADJA

Letošnja jesen nas je bogato obdarila tudi v travniških sadovnjakih. Ni lepšega kot obiranje in uživanje lastnega pridelka. Ker je sadje pomemben sestavni del polnovredne prehrane poskrbimo, da bomo imeli sadje na voljo tudi skozi zimo. Zato ga moramo za svežo uporabo **ustrezno skladiščiti** ali pa **predelati v različne izdelke**, kot so sadni sok, sadno vino, sadni kis, sadno žganje, suho sadje in ostali sadni shranci (marmelade, kompoti ipd.).

Bliža se tudi najprimernejši čas za **sajenje sadnega drevja**, saj imamo sedaj na voljo večji izbor sadik, rastline pa se preko zime zakoreninijo ter spomladi dovolj zgodaj odženejo. Vedno znova se nam poraja vprašanje: **»Katera sorta bi bila najboljša?«** Pri izboru sort se najprej vprašajmo, za kakšen namen želimo sadje uporabljati ter upoštevajmo sklop lastnosti posamezne sorte kot so: občutljivost na zimsko in spomladansko pozebo (slabe lege v dolinah, kjer se zadržuje hladen zrak, megla in vlaga niso primerne), odpornost na bolezni (na slabih legah sadimo odpornejše sorte), bujnost sorte (sorte šibkejše rasti posadimo na dobro rastišče in obratno), začetek vstopa v rodnost, redna rodnost, kvaliteta in uporabnost plodov, kjer igra pomembno vlogo razmerje med sladkorji in kislinami.

V veliko pomoč pri izbiri oz. prepoznavanju sort, katere že imate v svojem sadovnjaku, pa ne veste njihovega imena, vam bo tudi **»Priročnik tradicionalnih in avtohtonih vrst in sort sadja visokodebelnih sadnih dreves«**, ki bo izšel v okviru projekta Sosedskega programa Slovenija – Madžarska – Hrvaška 2004–2006 pobude skupnosti INTERREG III/A z naslovom **»Visokodebelni travniški sadovnjaki kot element ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetske vrednosti krajine«**, katerega prijavitelj je KGZS - Zavod NM in ga sofinancira EU.

V priročnik bodo vključene vrste in sorte sadja visokodebelnih sadnih dreves, ki so najprimernejše za uporabo v gospodinjstvih in glede na kriterije biotske raznovrstnosti. Zajetih bo vsaj sedem vrst sadja (jablana, hruška, češnja, sliva, pišečka marelica, murva in skorš) in najmanj 30 različnih sort. Vsaka vrsta in sorta bo natančno opisana (opis lastnosti sorte oz. drevesa, opis ploda in možnosti uporabe plodov) ter obogatena s fotografijami dreves, cvetov ali plodov.

Ker predstavlja biotsko pestrost travniških sadovnjakov tudi širok izbor tradicionalnih, avtohtonih ter bolj in manj znanih vrst in sort sadja, odločitev ni lahka. Zato izkoristimo dobro letino, odkrivajmo nove okuse lokalno pridelanega dobrega sadja in se srečujemo z dišavnostjo starejših sort. Udeležujte se tudi razstav (**»Praznik Topliškega jabolka«**; 27.-29.10.2006), kjer boste na enem mestu lahko veliko videli in slišali.

TATJANA KMETIČ ŠKOF, dipl.ing.agr. in hort.
KGZS – Zavod NM